

Naujienu Antroji Dalis

NR. 790

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXI METAI

VISKĄ DARĖM IŠ MEILĖS DAINAI

Alice Stephens Ansamblui 25 metai

ALICE STEPHENS

Apie savo amžių moterys visada nenoriai kalba. O ir klausinėti nemandagu. Gi man, nesmagu prisipažinti, aną popietę besišnekant su muzike Alice Stephens jos garsaus merginų ansamblio sidabrinio jubiliejaus proga toksai nemandagus klausimas, kad ir netiesioginiai, ėmė ir iškrito:

— Ar turite ansamblyje chorisčių, tebedainuojančių nuo pat jo įsikūrimo?

— Taip ir maniau, kad jūs to paklausite. Atsakymas būtų: taip, bent dvi yra. Tik laikraštyje jūs apie tai nerašykite. Bent pavardžių neskelbkit. Ansamblio valdyba svarstė ilgiausiai dainavusių viešą pagerbimą, bet rezultate nutarė nieko nedaryti. Juk žinote, kaip jautrios yra moterys jų amžiaus viešam paskelbimui! Ko gero dar gerų dainininkių nustočiau...

— Kadangi jau žinote, jog ansamblį diriguoju nuo pat jo įsikūrimo, taigi visus dvidešimt penkeris metus, atidengsiu ir dar vieną "paslaptį": muziką mokiniu jau veik keturiasdešimt metų. Betgi kada išėjo mano veiklą aprašęs "Lietuvių Enciklopedijos" tomas ir mano merginos, iki tol mane visada laikiusios viena iš saviškių, staiga pasikeitė: kiek atšalo, ėmė skaitytis kaip su vyresne... Paskiau ir sakydavau prof. J. Žilevičiui, kad jis man tik bėdos pridarė, — juokėsi simpatinga sukaktuvininė.

O to prof. Žilevičiaus apie Alice Stephens tikrai nemažai prirašyta. Ir tai vien tik svarbiausius faktus tesuminint.

Alice Stephens baigė Hartfordo konservatoriją, gaudama dainavimo ir muzikos mokytojos diplomą. Studijas gilino Čikagos konservatorijoje, kur 1929 m. gavo muzikos bakalauro laipsnį. Veikė su Birutės chorų. Pirmin chore statomose operose ir operetėse atlikdavo svarbiausias moterų partijas. Vėliau atsidėjo vien pedagoginiam darbui ir 1930 metais įsteigė

savo dainavimo studiją.

Alice Stephens Ansamblis buvo įsteigtas 1940 metais ir po metų (1941) laimėjo Chicago Tribune Festivalyje Cook apskrities moterų chorų varžybose pirmąją vietą. Nuo to prasidėjo kasmetiniai koncertai Kimball Hall, Orchestra Hall, 8th Street Theatre, Civic Theatre ir kitose garsiose Čikagos vidurmiesto salėse. Prasidėjo gastrolės Filadelfijoje, Clevelande, Detroito, New Yorke, Pittsburgo, Baltimorėje, Toronte ir kituose didmiesčiuose, neskaitant daugybės įvairiaprogijų pasirodymų vien Čikagos lietuviškajai visuomenei.

— Kiek koncertų jūsų ansamblis yra suruošęs per tą ketvirtį šimto metų?

— Kada šventėme savo choro dvidešimtmetį, jų buvo virš penkių šimtų. Taigi šiandien jau turėtų būti mažiausiai bent šeši šimtai. Mano dainininkės dažnai duetuose, tercetuose, kvartetuose irgi pasirodo įvairiose programose. Šitas grupes man irgi tenka paruošti. Įskaitant ir šituos pasirodymus iš viso susidarytų bent pora tūkstančių.

— Per vieną sezoną, berods 1944-45 metais, davėme 51 koncertą. Tais metais dainuodavom parkuose kartais net po tris kartus į savaitę. Koncertus ruošė Čikagos miestas, siekdamas chorinių dainų ir pačių chorų populiarizavimo. Užbaigiamajame koncerte mūsų ansamblis tada vėl laimėjo pirmąją vietą.

Vartome didžiulius storus albumus, kuriuose suklijuotos programos, recenzijų ir atsiliepimų spaudoje iškarpos. Senas, tarp pirštų trupantis popierius ir tiek daug gražių veidų, gražių žodžių, už kurių slepiasi daugybė įtempto darbo valandų ir daug daug gražių dainos posmų, gražių akordų... "Pavasaris, jaunimas ir dainos"... "30 merginų ir vienas vyras" — pro akis skrenda sparnuotos antraštės.

— Daug gražuolių dainininkių perėjo per jūsų chorą, — atsidūsta viengungis Margučio radijo pranešėjas Petras Petrutis...

— Manau, kad daugiau negu tūkstantis. Per daugelį metų choro sąstatas buvo iš keturiasdešimties narių. Dabar ansamblį sudaro 28 dainininkės. Daugelis iš jų dainuoja dešimt ar penkiolika metų.

— Jūsų dainininkės ne vienas, gal su pavydu, vadina profesionalėmis, — pastebėjau.

— Gal būt, dėl to, kad be vienu metų muzikos mokykloje į

(Nukelta į 2 psl.)

DAGYS

Pavargęs, kaip arklys (bronza)

APIE FELIKSĄ BUGAILIŠKĮ

Rašo Dr. P. GRIGAITIS

"Naujienuose" jau buvo paminėtas "Keleivio" pranešimas apie žymaus Lietuvos teisininko, laikraštiniuko ir kultūrininko Felikso Bugailiško mirtį.

Velionis mirė šių metų spalio mėn. (data neaiški), sulaukęs beveik 82 metų amžiaus.

Jisai buvo gimęs Panevėžio apskrities, Šimonių valsčiaus, Juodžiūnų kaime 1885 m. gruodžio 3 d. Mokėsi Liepojaus gimnazijoje, paskui Petrapilio universiteto teisių fakultete. Praktikavo advokatūrą šiauliuose, vėliau buvo teisėjas.

Feliksas Bugailiškis, dar besimokydamas gimnazijoje, pradėjo rašinėti lietuvių spaudai. Jisai bendradarbiavo nuo 1901 m. "Lietuvos Ūkininke", kai lietuvių spauda caro imperijoje dar buvo uždrausta. Spaudai atgavus laisvę (1904 m.), jisai drauge su Antanu Purėnu (kuris nepriklausomoje Lietuvoje buvo universiteto profesorius) redagavo pirmą legalų lietuvių laikraštį Petrapilyje, pavadintą "Lietuvių Laikraštis".

Laikraščio leidėjas A. Smilga turėjo Peterburge nedidelę spaustuve.

Bugailiškis ir Purėnas, abu du universiteto studentai — vienas teisių, antras matemati-

šės sutartį su spaustuvininku Smilga, kad jisai laikraštį spausdins, bet į redagavimo reikalus nesikiš.

Bet juodu buvo pažangūs vyrai, socialdemokratai, o A. Smilga — ištikimas Rusijos caro valdiny ir rusiškas patriotas. Visoje Rusijoje tada reikėsi revoliucinis bruzdėjimas, sustiprėjęs ypač po garsiojo "Kruvinojo Sekmadienio" (1905 m. sausio 9-22 d.), kai kariuomenė pasitiko šautuvų ugnim minias beginklių darbininkų, ėjusių į caro žiemos Rūmus, Petrapilyje, kad galėtų įteikti Rusijos autokratui peticiją, maldaujančią pasigailėti jų, vargdienių, ir pagerinti jų būklę.

Prieš šią caro valdžios žiaurumą kilo visame krašte protestai. Rusijos universitetų ir aukštojo mokslo institutų studentai paskelbė streiką.

Suprantama, kad tokioje politinėje atmosferoje negalėjo būt indiferentiški ir studentai lietuviai. Bugailiškis ir Purėnas, kaip aukščiau minėta, buvo socialdemokratai. Rašančiam šiuos žodžius tekdavo su jais susitikti ir išsikalbėti lietuvių studentų draugijos susirinkimuose ir "lietuviškuose vakaruose" (kurie tada būdavo

(Nukelta į 2 psl.)

VISKĄ DARĖM . . .

(Tęsinsys iš 1-mo pusl.)

chorą nepriimu. Visos mano choristės ne tik turi gražius balsus, puikiai skaito gaidas, bet ir moka senoje laikytis. Drįčiau manyti, kad kiekviena jų, reikalui esant, galėtų ir diriguoti. Keletą metų vedžiau konservatorijos chorą. Tada mano choristės gaudavo mokslo laipsniui reikalingus užskaitus už repeticijose praleistą laiką.

— Kiek žinau, išugdėte ne vieną solistę . . .

— Taip. Galėčiau priskaičiuoti bent tuziną dainininkių, dainavusių mano ansamblyje, po to dariusių daugiau ar mažiau solistines karjeras rečitaliais, koncertais, pasirodymais operose ar operetėse. Iš šiandien plačiau žinomų suminėčiau: Moniką Kripkauskienę, Genovaitę Antanaitytę, Neriją Linkevičiūtę, Stasę Klimaitę - Pautienienę, Genę Mažeikienę, Alviną Giedraitienę, Kristiną Bartuliene, Mary Banky, Zapoliene . . . Ilgiau pagalvojusi jų ir daugiau prisiminčiau.

— Kokius savo koncertus laikytumėte labiausiai atmintiniais?

— Jų yra daug . . . Veik visi surengti didžiojoje vidurmišči salėse yra kuo nors atmintini . . . Garsus Čikagos dienraščių muzikos kritikas (neseniai miręs) Barowski, dalyvavęs visuose didesniuose mūsų koncertuose, visuomet sakydavo: "Kodėl jūs lietuviai su tokiomis gražiomis dainomis neinate dažniau į didžiąsias miesto sales, plačiau nepasirodote?" . . . Atsakydavau, kad pinigų neturim. Viską darėm ir tebedarom pačios iš meilės dainai, neturėdamos jokio didesnio užnugario . . .

— Atmintini man pasirodymai įvairiomis patriotinėmis progomis. Juk vienu metu dalyvaudavom kiekvienoje vasario 16 dienos minėjimo programoje . . . Didelį įspūdį padarė Antano Vanagaičio 5 metų mirties minėjimas. Velionis mums visada buvo labai mielas žmogus . . . Mes jį dėde vadinau . . .

— Su mūsų ansambliu yra dainavę daug garsių dainininkų ir koncertai su jais visada išilks atminti. Mūsų koncertuose dainavo: Suzana Griškaitė, Ana Kaskas, Paulina Stoška, Stasys Baras, Algirdas Brazis, Ralph Juška, Ipolitas Nauragis, Arnoldas Vokietaitis.

— Esate bene pirmasis choras šiame krašte savo dainas įrekdavę į ilgo grojimo plokštelę . . .

— "Dainų skrynelė" buvo išleista 1955 metais. Po trijų metų, pasisekimo paskatintos, išleidom ir antrą plokštelę "Iš rūtų šalelės". Iš dvidešimtmečio jubilėjaus koncerte dainuotų dainų sudarėme "Premiere performance".

— Kokias dainas dainuosite Sidabrinio Jubilėjaus koncerte?

— Visos bus naujos ir niekur negirdėtos, specialiai mūsų koncertui parašytos. Tai Bruno Markaičio, Vlodo Jakubėno,

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, NOVEMBER 20, 1965

APIE FELIKSĄ . . .

(Atkelta iš 1 psl.)

rengiami Peterburge gana dažnai).

Redaguodami Smilgos leidžiamą savaitraštį, juodu, žinoma, turėjo skaitytis su valdinės cenzūros patvarkymais. Todėl "Mūsų Laikraštyje" negalėdavo būt dedami tiesiog prieš valdžią nukreipti raštai, bet leidėjas norėjo valdžiai išiteikti ir emė reikalauti, kad redaktoriai vestų laikraštį "patriotinėje" dvasioje ir carą bei jo valdžią girtų.

Redaktoriai atsisakė. Tada "Mūsų Laikraščio" leidėjas Smilga ryžosi dėti į savo leidinį jo paties ar kieno kito paruoštus pataikaujančius caro valdžiai rašinius.

Bugailiškis ir Purėnas atsisakė toliau dirbti ir, įteikę atitinkamą protesto pareiškimą leidėjui dėl sutarties su jais laužymo, metė darbą.

Tai buvo pirmas streikas lietuviškame laikraštyje po spaudos laisvės atgavimo Rusijos caro imperijoje. Sustreikavo ne spaustuvės darbininkai, bet redaktoriai, ir ne dėl materialinių, o dėl idėjinių priežasčių. Nė viena besiginčijanti šalis nenorėjo nusileisti.

Pirmas legalus lietuviškas laikraštis carinėje Rusijoje galėjo užsidaryti, jei Smilgą nebūtų išgelbėjęs iš keblios padėties vienas Kauno dvasinės seminarijos ex-klerikas, neseniai prieš tai apsigyvenęs Peterburge.

Tas ex-klerikas buvo Karolis Račkauskas (vėliau pamėgęs vartoti slapyvardį "Vairas").

Jisai atėjo pas "Lietuvių Laikraščio" leidėją ir pasisūlė atlikti vienas dviejų asmenų darbą.

Tiesa, Račkauskas buvo darbštus ir produktingas plunksnos darbininkas. Jo redaguojamas Smilgos savaitraštis ėjo toliau.

Račkauskas, susitaupęs pinigų, vėliau atvažiavo į Ameriką, dirbo kurį laiką "Tėvynės" redakcijoje, bet Lietuvos nepriklausomybės laikais, sugrįžo į Lietuvą. Vertėsi žurnalistika ir literatūros darbu. Tarp kitko buvo Lietuvos konsulas Pietų Afrikoje, tačiau įsivėlė į kokį tai palikimų skandalą ir buvo pašauktas į Kauną. Bolševikų okupacija jį išgelbėjo iš galimos nemalonios bylos. Dabar jisai gyvena bene Vilniuje ir gauna šokią tokią pensiją.

Abudu "Lietuvių Laikraščio" redaktoriai, Purėnas ir Bugailiškis, kuriems Račkaus-

Leonardo Šimučio, Fausto Strolios ir Jono Zdaniaus kūriniai. Visada stengiamės atlikti lietuvių kompozitorių kūrinius, bet deja, moterų chorams jų ne tiek daug yra. Retos jos ir pasaulinėje muzikoje.

Belieka tik skaitytojui priminti, kad Alice Stephens Ansamblio sukaktuvinis koncertas bus gruodžio mėn. 5 dieną Svithood Singing Club salėje, 624 W. Wrightwood Ave., Chicago.

Algis Kiršinas

kas-Vairas paveržė darbą, jau yra mirę.

Apie Bugailiškį, mirusį prieš kelias savaites, Lietuvių Enciklopedijoje yra paduota įdomių žinių. Pasirodo, jo būta vieno stambiausių lietuvių visuomenės veikėjų. Bet paskutinius 25 metus jam teko vargti prislėgtam po svetimo despotizmo letena! Kokia nauda iš to Rusijai, kuri lietuvių tautą pavergė?

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Jurgis Gliuda: AGONJA. Romanas. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 55, 1965. Plona aplanka, 408 psl., kaina nariams pustučio dolerio, kietais viršeliais \$3.00. Nenariams 25% daugiau. Tai, pradėdamas 1940 metais, lietuvių tautos Kalvarija surašyta novelės forma, medžiagą parenkant iš knygos gale autoriaus surašytų bent pusės šimto lietuviškų ir angliškų šaltinių.

Teisinių žinios. Liepos-gruodžio mėn. 1965 m. Nr. 27-28. Lietuvių Teisinių Draugijos laikraštis. Redaktorius Liudas Šmulskštys, red. nariai: Rapolas Skipitis ir Dr. jur. P. Jokubka, adresas: 5611 S. Emerald Ave., Chicago, Ill. 60621. Tai kaip ir jubiliejinis leidinys nuo dabartinės Lietuvių Teisinių draugijos prieš 20 metų atkūrimo Amerikoje ir 45 metų nuo Nepriklausomos Lietuvos Teisinių draugijos įsteigimo Kaune.

Leidinyje stambus, 68 puslapių. Tekste yra: pačios LTD vedamasis: "Dvidešimt metų"; Mūsų mirusieji — per pastarąjį 20-metį mirusių teisės darbuotojų sąrašas; P. Stravinsko: Vliko teisiniais klausimais; Jono Talalos: Teisnininkai Veikniuose; L. Š. ir J. G.: Žvilgsnis praeitin; Rapolo Skipičio: Vyresnieji kolegų teisnininkai — Petras Adomavičius, Bronius Kazys Balutis, Kazimieras Oleka, Jonas Bagdžiūnas, Juozas Stanevičius, Pijus Grigaitis, Feliksas Bugailiškis, Jurgis Dargis, Vladas Stanka, Vilhelmas Burkevičius, Borisas Tolstojus, Motiejus Čepas, Stanislovas Raila, Pranas Bračiulis — Francis Bradchulis.

Kitų įdomių straipsnių tarpe — R. Skipičio apie J. Gudauską, Jurgio Gliudos apie tai, kaip jį mokė teisės mokslų, vėl R. Skipičio apie Petrą Leoną — Lietuvos teisingumo kūrėją, pasikalbėjimas su Kazimieru Oleka; išsamus S. Baltušio (Kenosha, Wis.) straipsnis — aiškinimas apie Socialinės Apdraudos pensijas JAVse. Pagaliau Redaktoriaus žodis, kuriame jis pasisako šiuo leidiniu savąjį darbą baigęs. (Išleisti Teis. žinių 28 numeriai, viso 472 puslapiai, 1416 mašinėle rašytų puslapių).

Pirmieji žingsniai. K. Doneičio Lituanistinės Mokyklos mokinių laikraštėlis. 1965 metai, spalio mėnuo Nr. 1(15). "Mylėsi Lietuvą iš tolo visa širdimi, visais jausmais".

Labai švariai išleistas, gausiai iliustruotas, giliauspaude atliktas 12 puslapių laikraštėlis, kurio vien redakcinę komisiją su-

daro bene 15 narių ir trys iliustratoriai, būtent: Pirmininkas J. Dikinis. Iliustratoriai — J. Dikinis, M. Trakis, M. Traškaitė, Nariai — A. Baronaitytė, A. Bukaveckaitė, J. Ivanauskas, V. Juškaitė, V. Jurkšaitis, J. Kupcikevičiūtė, V. Miknaitis, R. Podytė, O. Požarniukaitė, A. Ramanauskaitė, R. Seibutytė, S. Traškaitė, R. Valiukėnaitė, P. Vitkus. Viršelį piešė J. Dikinis ir J. Kupcikevičiūtė. Tekste apstu straipsnelių ir eilėraščių, kaip antai: Senovės lietuvių gyvenimas, Priešistorinių laikų žmogus, Kuršių Neringa, Kalavijuočių ir Kryžiuočių tikslai Lietuvoje, Vytauto karai su Jogaila dėl tėviškės, Mindaugas Lietuvos karalius, Gediminas ir jo laikų Lietuva, Gintaro pasaka, Vėlinės, Rudenėlis, Piemenėlis ir šiek tiek iš stovyklavimo įspūdžių.

Laikraštėlio gale skelbiama, kad "Pirmųjų žingsnių globėjos skelbia varžybas; geriausias rašinys, eilėraštis ir piešinys mokslo metų gale būsiąs premijuotas — premija 5 doleriai.

LA RUE STUDIO
3316 W. 63rd STREET
Specializing in
WEDDING — CANDID
and
FAMILY PORTRAITS
Phone WA 5-5530

FUND RAISING FOR
CHURCHES
AND LODGES
PHONE OVATION COSMETIC
REPRESENTATIVE
687-5832

SIŪSKITE PINIGUS
I U.S.S.R.
SVENTĖMS
DAUGIAU PREKIŲ IR MAISTO
PASIRINKIMUI GRAMERCY
SHIPPING INC.
firma įsteigta prieš 20 metų,
SAŽININGAI IR PATIKIMAI
PATARNAUJA
be jokių atsiprašymų.
Pilna Garantija. Turi Bankų Depar-
tamento leidimą.
Aprausta \$20,000.
Tiesioginis U.S.S.R. Užsienio Prekybos Banko Agentas. Mūsų firma yra vienintelė, kuri visada siuntėjui pristato oficialų U.S.S.R. kvietimą gavę pasirašytą. Pristatoma per 2 savaites.
Suma pilnai išmokama.
Kursas: 9 rubliai už \$10.00.
Mokėstis: iki \$30.00 — \$2.75,
virš \$30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING INC.
744 Broad St., Newark, N. J.
Rašykite angliškai ar rusiškai
gauti pilną katalogą.
**GRAMERCY
SHIPPING CO.**
118 E. 28 Street
NEW YORK 10016, N. Y.
MU 9-0598

RECEPTŲ
SPECIALISTAI
**J. ir J.
PHARMACY**
**ROBERT KOVERA
ARLENE AZUKAS**
Jūsų registruoti vaistininkai
IMPORTUOTI KVEPALAI IR
MAX FACTORS KOSMETIKA
Angliškai sveikinimai Padėkos dienai
ir šv. Kalėdoms
Sveikinimai gimtadienio, vardadienio,
vestuvių ir įvairių sukaktuvių progai
linkėjimai greičiau pasveikti ir pade-
kos ir visokioms kitoms progoms kor-
telės lietuvių ir anglų kalba
Fanny May saldainiai.
2557 West 69th Street
TEL. PR 6-4363

ZANAVYKAI, JŲ VESTUVĖS IR DAINOS

(Tęsinys)

Pagal vietos paprotį iš toliau atvykusius svečius nakvynei išsivadžiojo kaimynai. Mano tėvelius pasikvietė Bacevičiai. Pats Bacevičius (Rockfordiško Antano Bacevičiaus - "Žvalgo" dėdė ar pusbroliis) buvo malonaus būdo, juokdarys, apsiskaitęs, pažangus ūkininkas; menėje (seklyčioje) mačiau ir varčiau punda laikraščių ir knygų. Su mano tėveliu jie buvo iš seniau pažįstami, abu gerų arklų ir ūkio naujienybių bei prašmatnybių mėgėjai, tai ir kalboms nebuvo galo... Girdėjau, kad Bacevičiai giminiavosi su vyskupo Būčio (nuo Slavikų) šeima, kuo jie didžiavosi.

Mano tėvelis, rytmetį atsikėlęs, pasigėdo batų. Jis gerai prisiminė, kad iš vestuvių atėjo čia batuoatas... Neilgai trukus tik Bacevičius atnešė savo batų, juokaudamas atsiprašė, kad užmiršęs įspėti, jog einant gulti, reikėje batų gerai paslėpti, nes iš vestuvių apsilankė naktį "čigonai"... Dabar teksią iš jų batų išsipirkti. Iš tiesų, grįžę vestuvėms radome porą "čigonų", dideles pyptes berūkantių, su makarais (bizūnais), ir "čigonų", "varazjančių" ateitį iš rankų delnų ir iš kortų. Drauge su jais vaikščiojo "žydai" su maišu naktį privoigtų batų ir kitų daiktų. Mano tėvelis savo batų už bonką degtinės iš jų išsipirkė. Čia pat vaikščiojo ir "gervė" su aštriu snapu.

Muzikantų "kapelija" griežė įvairius maršus ir šokius: valsą, šocą, kadrilių, suktnį, pasiutpolkę (kitų neprimu), kartais pritardami ir dainininkams. Buvo apdainuoti jaunavedžiai, svočia, piršlys ir kiti. Ypač daug jaunimo prisirinkdavo vakarop ir taip šoko, dainavo, linksminosi iki apyaušrio. Juk tai buvo dvigubos — brolio ir sesers vestuvės. Didelis visų dėmesys (atrakcija) buvo piršlio teismui ir jo sprendimo vykdymui, atseit, nuteistam piršliui galvos kirtimas. Gaila, aš buvau dar menkas tuomet varliūkstis (sakoma, bamblys), tų visų išdaigų gerai nesupratau, ir šiaip daug kas mano dėmesin nepakliuvo.

Galop atvažiavo kraitvežiai su povu plunksnom už skrybėlių. Jie atvežė jaunamartės nuo Griškabūdžio Domeikiukės kraitį (kapsai sakyti Domeikiūtės ar Domeikaitės). Rodos, tai buvo dvi didelės ir viena mažesnė raštuotos skrynios (kupar (t) ai). Jas nešė keturi vyrai: skrynių sunkumas teikė jaunamartei garbę; mat, jos — pilnos. Girdėjau kalbant, kad gudrios jaunamartės į ausimis riftingus įvyniodavo akmenų, kad kraitinės skrynios atrodytų sunkesnės. Jaunamartė atminimui padalino pačios verptais ir austais stuomėnėmis, rankšluosčiais, (abrūsais), juostomis kraitvežius, savo pabrolius, pamerges, svočią, piršlį, savo vyro tėvus ir seseris.

Vėliau dar buvo suruošti jaunamartės sugražtai (sugražtu-

vės), bet jau jose neteko dalyvauti.

Kad zanavykai mokėjo gražių išdaigų iškrėsti ne tik vestuvėse, bet ir šiaip sau, atsimenu tokį padavimą. Laike Pirmojo Pasaulinio karo žmones vargino ir labai įgriso dideli vokiečių lupami mokesčiai, tekdavo mokėti net ir už šunis mokesčių.

Apie Griškabūdį, dviejų viešelių sankryžoje, ant kelių rodyklės, vokiečių žandarai rado pakartą šunį su prikaltu prie stulpo to šuns testamentu. Ten buvo rašoma, kad šuo nutarė pats pasikarti, norėdamas išvaduoti savo gerąjį šeimnininką nuo nepakeliamų mokesčių. Testamente buvo išvardinta, kam jis skiria savo palaikus, svarbiausia savo virvę skiria vokiečių kaizeriui Vilhelmui, karą pralošus, ta virvę pačiam pasikarti.

Zanavykų vestuvinės dainos

Kaip jau minėjau, vestuvėse buvo daug dainuojama ir apdainuojama. Gal būt aš tų dainų nė vienos neprisiminčiau, jei ne mano geroji teta (jaunesnioji mofinos sesuo) Ona Merčaičiukė. Ji buvo mums vaikams auklė, daug dainų mokėjo ir dažnai mums padainuodavo. Taip dalis jų ir pasiliko mano atmintyje. Čia keletą jų, būdingesnių, dainuotų vestuvėse, ir surašiau. Gal būt yra jų ir varijantų, kitur kitaip dainuojamos, bet nekurias, čia užrašytas, dar neteko man raštuose skaityti.

Piršlio daina (apdainavimas)

Piršlys, šė guravęs,
Tę guravęs po kamara,
Rado rudą katę.
Misl'io, kad mergytė,
Čia ruda katytė,
Siekė pabučiuoti,
Jam barzdą sudraskė.

Muzikantų daina (apdainavimas)

Muzikantui iš nakties,
Skauda ranką iš peties...
Muzikante, rėžk kazoką
Mūsų mergos gražiai šoka.
Šokit mergos, kad ir basos,
Čia ne purvai, nė ne rasos...
Griežk, griežk, muzikante,
Aš tau užmokėsiu:
Duosiu pupų rėtį,
Kad tu nevaliosi.
Šok gėrės, šok negėrės,
Šok mergytę nusitvėręs (2 k.).

Pamergių daina

Stovi, stovi skepetoje,
Ką vynioji skepetoje?
Skepetoje obuoliai,
O kišeniul riešutai...

...
Ten už kluono ant upės,
Ganė mergos anteles, anteles,
Ganė mergos anteles-e-es!
O iš upės ūkas kilo,
Ir saulė leidos vakarop, vakarop,
Saulė leidos vakarop-o-op!
Mergos krykštė ir minėjo:
Šaltas vanduo ežere, ežere,
Šaltas vanduo ežere-e-e!
Ežero bangos joms šnarėjo:
Šaldus bučnis (bučkis) kaip
medus, kaip medus,
Šaldus bučnis kaip medu-u-us.

Pamergių - pabrolių daina

Susapnavau dimną sapną,
Dimną sapną, nepadabną:
Lėkė gubės skraidydamos,
Žalius šilkus klostydamos,
Baltus perlus barstydamos (2 k.).
Pasakykit ką tai reikėtų,
Kokią laimę jos man neštų?

Ne bernelis ašai būčiau
Kad tą sapną neišburčiau:
Baltos gubės tai mergelės,
Žali šilkai jų godelės,
Balti perlai ašarėlės,
Balti perlai ašarėlės...

Amafininkų (šiaučiaus, kriaučiaus)

daina
Ejo kriaučius per miestelį
Nešęs prosą ir mastelį
(šiaučius: kurlaliū maišelį)
Eilium, eilium, ei liūlia! (2 k.).

Ir sutiko tą Maušiuoką,
Kuris davė jam šnapsiuoką
Eilium...

O Maušienė — gera žmona,
Pylė šnapsą iš uzbono.
Eilium...

Už arielkos kvatierkėlę,
Jam nuvilko sernėgėlę.
Eilium...

Vestuvių daina

Padainuosim gražią dainą — paukščių-
kų vestuves,
Kokla buvo ten linksmybė — paukš-
čiųkų vestuves!
Juoda varna — bevainikė tekėti
norėjo,
O apuokas — kavallerius ją vesti
žadėjo.
Atvažiavo meška su alučio bačka,

O žvirblėliui nabagėliui, teko puota
kelti.
Pas gegutę ilganosę, svečiai stovinosi,
Krogždės draugės su tilvikais tenai
kibinosi.

Buvo pakviesti visi tenai paukščiai,
Tik nepakviesta — pelėda viena.
Atlėkė pelėda ir nepakviesta,
Ir už puotos stalo nepasodyta.

Atsisėdo pelėda iš galo stalo,
Iškando pelėda — pyrago galą.
Išvedė žvirblėlis pelėdą šokti,
Numynė žvirblėlis pelėdai koją...

...

Po tų balių, po vestuvių, visi pagiriojo.
Ei čiu drilalal visi pagiriojo:
Galvoj užė, gerklėj dūzgė, pilve ba-
laadojo.

Ei čiu drilalal! pilve baladojo...

Alučio daina

Prakalbėjo apynėlis iš žemės dygdama-
mās:
Ei čium, čium čiumadra,
Ei čir-virvir, bam! bam!
Jei jus mane neprismeigsit — žemele
raitysiuos.
Ei čium...
Prakalbėjo apynėlis spurgas sukraudama-
damās:
Ei čium...
Jei jus mane nenuimsit — aš pats
nuduokėsiu.
Ei čium...
Prakalbėjo apynėlis bačkoje būdamās:
Ei čium...
Jei jus mane neišpilsit — bačkėlę
draskysiu.
Ei čium...
Prakalbėjo apynėlis šoty būdamās:
Ei čium...
(Nukelta į 4-tą psl.)

PIRMAS LIETUVIŠKAS SPALVOTAS FILMAS

Birutės Pūkelevičiūtės Pasakiška komedija

MC CORMICK PLACE, Mažajame Theatre

PREMJERA: gruodžio 4 d., šeštadienį, 7:30 v. vak.
Įėjimas — \$5.00

Gruodžio 5 d., sekmadienį, keturi seansai —
12:00 val. — \$1.50; 3:00, 5:30 ir 8:00 val. \$2.50

BILIETAI GAUNAMI: „Merginuosė“, 2511 W.
69th Street, tel. PR 8-4585; Stangerbergų
krautuvėje, 4938 W. 15th Street, Cicero,
tel. OL 6-1096.

ZANAVYKAI . . .

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Jei jūs mane neišgersit — putele
išeisiu.
Ei čium . . .

Oj du-du-du! Šiaudai be grūdų!
Padariau alutį — grynų avių.
© kas išrašė mano veidelius?
Ar apynėlio buini spurgužė,
Ar mano jauno karšta širdužė?
Užgėriau mergytę, baltai raudoną.
Mano užgerta, mano mylėta
žaliojoj lankelėj šienelį grėbė.
Ne tiek ji grėbė, ką gailiai verkė,
Ant klevo grėblelio pasiremdama,
Ant sieros žemelės parsipuldama.
Vai žeme, žeme, siera, žemele,
Atėmėi tėvą ir motinėle,
Atink ir mane vargo nešlaitėlė.

Jaunosios daina

Ant kalno rugiai, po kalnu kviečiai,
Tenai vaikščiojo jauna pana.
Eik pana namo, lelijėle namo,
Žada tave, ponas tėvas už kriaučiuko
leisti.
Nė aš eisiu namo, nė aš būsiu jojo,
Žino mano tėvas, koks kriaučiuko
darbas.
Mastelis rankoj, adatėlė antroj,
Visus darbus pasimetus reiks siūleliai
verpti.
(Nesutinka ji tekėti, nė už bajoro, nė
už čigono, tik už artojo)
Tai aš eisiu namo, tai aš būsiu jojo,
Žino mano tėvas, koks artojo darbas.
Žagrelė rankoj botagėlis antroj,
Visus darbus pasimetus, reiks jaute-
liai ginti.

Tekėk dukra už bajoro, lelijėle už
bajoro.
Ne, močiut, ne-ne-ne, motinėle, ne-
ne-ne!
Už bajoro netekėsiu, gražiai nešiot
nemokėsiu.
Ne, močiut, ne-ne-ne, motinėle, ne-
ne-ne!
Tekėk dukra už čigono, lelijėle už
čigono.
Ne močiut, ne-ne-ne, motinėle, ne-
ne-ne!
Už čigono netekėsiu vištų vogti ne-
mokėsiu.
Ne, močiut, ne-ne-ne, motinėle, ne-
ne-ne!
Tekėk dukra už artojo, lelijėle už ar-
tojo.
Ja, močiut, ja-ja-ja, motinėle, ja-ja-ja!
Už artojo tai tekėsiu — jaučius ga-
nyt tai mokėsiu.
Ja, močiut, ja-ja-ja, motinėle, ja-ja-ja!

Vestuvinis duetas

Aš šventorių stovėjau,
Ic i tave, tu kunkuole,
Išsišiepęs žiūrėjau . . .
Aš ne gert atėjau, neuliot atėjau,
Savo mielą kaimynėlę atlankyt atėjau!
© tu gerk — pasikark, tik ant manes
nesibark!
Aš tau jauna nesisūliu, nė vardelio
nesakiau.
Tik tu mane pažinai ir vardeliu va-
dinai,
Mano pavardėlę, gromatėlę užrašėi.
Gromatėlę užrašėi, kunigėliui pada-
vei,
Kunigėlis perskaitė, bažnytėlę už-
sakė.
Bėda man, bė pačios, toli laukt su,
batos,
Kada mišios, kada kitos, kada mudu
vinčiavos?

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
SATURDAY, NOVEMBER 20, 1965

Alice Stephens dainininkės

“MŪSŲ LIETUVOS”
KETURI TOMAI

Broniaus Kviklio monumentalinis darbas — Lietuvos žemių aprašymas, trumpai pavadintas “Mūsų Lietuva”, vis tebesusilaukia šiltų ir karštų atsiliepimų su paraginimais, padėšinimais ir net reikalavimais būtinai išleisti ir ketvirtąjį tomą. Kai du tomai jau prenumeratorių lentynose ir spintose, trečiasis tomas jau pilnu tempu ruošiamas, tai ketvirtasis jaunam autoriui ir nesenam leidėjui didesnių sunkumų nebesudaro, o gausingi žmonių atsiliepimai tik dar daugiau energijos ir ūpo duoda.

Štai dar keletas pavyzdžių iš gaunamų laiškų:

“Būk palaimintas Lietuvos sūnau, savo tėvynės mylėtoju, mielasis plunksnos drauge! Linkiu ir toliau turėti ištvermės išgalės, būti pajėgiam kurti sėkmingiausiai ir išleisti dar du Mūsų Lietuvos tomus.

A. J. Jokubaitis

“Mūsų Lietuvą, kurią esu gavęs, su užsidegimu skaityti ėmiau. Mano sveikinimas Tau už tokio didelio darbo laimėjimą.

Juožas Miklovas

“Turiu vilties skaityti ir būsimus III ir IV tomus. Garbingas autoriau, Jūs atliekate di-

Kai laputė trimituos,
O zuikutis tūravos,
Tada mudviem, bernužėli,
Kunigėlis šliūba duos . . .

Suktinio daina

Nešė vištą, nešė vištą
Į Sakius pas vargamistrą.
(sako: valgamistrą).
Už tą vištą prašė timpa,
O ta višta beveik stippa.
Šokim trypkim, linksmi būkim!
Visi linksmai pauliokim,
Kol širdis plasta krūtinėj,
Apsisukiva smagiai!
O tai, tai, Sintautai,
Ažuokniai pamatai,
Tie supus, kiti bus,
O jau manęs čia nebus.
Šokim, trypkim . . .
O tas senas, senutėlis,
Kurs manęs norėjo
Su skrebančiais kailinukais
Pas mane atėjo . . .
Šokim trypkim . . .

džiausią patriotinį darbą, stato-
te gražiausią paminklą Lietu-
vai”.

Jonas Jasionis

“Nežinau net kokiais židžiais
išreikšti dėkingumą už ilgų me-
tų kruopštų darbą. Nieko pana-
šaus mes dar neturėjome”.

Česlovas Grincevičius

“Tokios apimties knygos dar
neturėjome. Labai gaila, kad
mirė prof. S. Kolupaila. Manau,
kad tai būtų buvęs pats autori-
tetingiausias asmuo Mūsų Lie-
tuvos recenzijai parašyti”.

Jurgis Mikaila

“Mūsų Lietuva yra vienas iš
tų stulpų, kurie suteikia visą
prasmę egzilei, o tokių stulpų
taip maža! Ir visi pastatyti ne
kolektyvų, o pavienių asmenų.

Jurgis Gliuda

“Žinoma, kad “Mūsų Lietu-
vos” IV tomą leiskite ir mane

laikykite Mūsų Lietuvos prenu-
meratorium. Netikiu, kad atsi-
rastų bent vienas toks kvailas
prenumeratorius, kurs turėda-
mas “Mūsų Lietuvos” tris to-
mus, atsisakytų ketvirtąjį to-
mą. Lietuviška patarlė sako,
kas išgali nusipirkti arklių, išga-
lės ir balną. Jei žmogus išga-
li prenumeruoti Lietuvos Enciklo-
pediją ir Mūsų Lietuvos tris to-
mus, tai jau ras to pinigų apsi-
mokėti ir už “Mūsų Lietuvos”
IV tomą. Tad linkiu geriausių
vėjo ir sėkmės”.

Kl. Naudužas, Kanada

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULACIJOS PROBLEMASDabar yra lai-
kas tinkamai
įrengti savo
namą vasarai
ir žiemai.Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies
stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1273
STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAISLA SUSIVIENIJIMAS
LIETUVIŲ
AMERIKOJE

- SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo dau-
giau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus-
tiems nariams.
- SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvy-
bės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIE-
NIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės
pagalbos pagrindu.
- SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą,
tačiau apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali
gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00
iki \$10,000.00.
- SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment In-
surance, kad jaunuolis gautų pinigus aukštojo mokslo studi-
joms ir gyvenimo pradžiai.
- SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą:
už \$1,000.00 apdraudos tik \$3.00 mokesčio metams.
- SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asme-
nims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų na-
riams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudos mokeskis \$2.00
į metus.
- SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų
veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Chicago, 1965. IV.

I KOMUNISTŲ ROJŲ TIK 90 MYLIŲ

Kalbama, kad Kubos Castro žada savo žmones keisti į komunistus

Kokia auksinė proga tikintiems komunistams gauti atpildą už pasidarbavimą ir ištikimybę! Pasiūlydamas J. A. Valstybėms priimti dalį Kubos gyventojų, Castro žadėjo "magaryčių" atiduoti net savo politinius kalinius su sąlyga, kad J. A. Valstybės atiduos jam savo turimus komunistus. Fidelis Castro pareiškęs, kad Kuboje jis nori turėti tik grynus komunistus. Istorija kartojasi! Kaip čia seniai ūsotasis Hitleris panašiai steigė grynakraujų rudųjų arijų nacių tūkstančio metų reichą. Dabar barzdotojis Castro daro bandymą steigdamas grynakraujų raudonųjų komunistų "kibučą" (kolchozą). Dėdės Samo pašonėje. Kokia auksinė proga visos Amerikos komunistams ten keliauti. Juk tai rojus čia pat ko ne ranka pasiekiamas!

Kuboje įvesti visi geriausi komunizmo išradimai

Amerikos lietuviai, nors su kitomis Rytų Europos tautomis, ateivių skaičiais čia Amerikoje negali lygintis, bet lietuvių kilmės maskoliais - komunistais, tikrais bolševikais, bene visas kitas etnines grupes pralenkia. Kaip apsidžiaugtų barzdočius, jei visus lietuvius komunistus gautų mainais į kubiečius! Verta pagalvoti: tai yra pirmi mainai su raudonaisiais tikrai verti dėmesio. O koks gyvenimas šiandien Kuboje! Tikinčiam komunistui tai tikras rojus. Kuboje jau įvesta ir įgyvendinta visa, ką geriausio per 48 metus komunizmo genijus išgalvojo. Štai keli gyvi pavyzdžiai, kaip užrašyti iš pasikalbėjimų su atbėgusiais į Key West kubiečiais:

"Kas su mumis Kuboje pasidarė, tai pasidarė lėtai, iš palengvo, pradėdant 1961 metais, kuomet Castro sugalvojo išplėsti savo miliciją nauju papildymu, pavadintu Revoliucijos Gynimo Komitetas arba RGK (kubiečių kalboje C. D. R.). Tas RGK veikia sekanciai: kiekvienoje gatvėje kiekvienam blokui yra parenkama ten gyvenančio milicininko šeima. Ta šeima savo gatvėje reprezentuoja arba atstovauja RGK (CDR). Tos šeimos motiną, duktę, sūnus, teta ar bet kuris šeimos narys patampa tos gatvės policininku.

Kuboje "nebėra nieko svetimo"...

"Esu tikras, kad niekas Amerikoje negali įsivaizduoti, ką reiškia gyvenimas, kuomet valdžia per savo kaimynus pradeda sekti kiekvieną tavo žingsnį ir veiksmą, tardyti ir reikalauti pasiaiškinimų", pasakoja iš Kubos atbėgęs buvęs Bell Telephone kompanijos tarnautojas Lopis.

"Bet kuris tos šeimos narys gali sustabdyti bet kurį toje gatvėje gyvenantį bet kuriuo laiku — dieną ar naktį — ir parei-

kalauti pasiaiškinti, ką nešiesi savo pirkinį maišelyje, ar žadi parduoti savo radio ar televiziją ar naują pirkti, arba kada ir kur pirksai savo naujus batus...

Tie RGK žmonės gali įeiti į kiekvieno savo bloke gyvenančio žmogaus namus, į jo butą, apžiūrėti viską, patikrinti ir iškrėsti. Jie kaišioja savo nosį į tavo lentynas, spintas ir sandėlius, apžiūrėdami kiek turi atsargoje konservų dėžučių, suskaičiuoja kiaušinius šaldytuve, patikrina drabužių spintas, ar tebeturi drabužius, kuriuos turėjai pereitą savaitę.

Jei randa, kad jų manymu, turi per daug maisto atsargos, arba pardavei savo TV arba turi tris poras batų, jie tave vedasi į policijos nuovadą, kur gali prieš tave pripasakoti visokiausių skundų ir surašyti visai rimtą bylą.

"Jei pavyksta prieš tave kad ir iš menkniekių, pavyzdžiui iš ką tik minėtų, surašyti šioki toki priekabį, tave uždaro, o jau sykį uždarę išlaiko dienu dienas, savaites ir mėnesius be teismo, ypač jei neturi administracijoje draugo, kurs tave galėtų užstoti. Taip šiandien daroma su dauguma politinių kalinių Kuboje.

Skubina prisiauginti savų komunistų

Tas pats Lopis ir daugelis kitų atbėgėlių pasakoja panašias istorijas su Kubos mokyklomis. Castro valdžia, kuri jau nebesislepia ir atvirai prisipažįsta esanti komunistiška, stengiasi kaip galima greičiau prisiauginti savo komunistų, kadangi suaugusiųjų tarpe jų mažai teturi ir tie patys daugumoje nėra patikimi. Dėlto kastroitai (taip

Lana Sloniger labai mėgsta bananas, bet jų neturi. Ji prisitaikė prie tvoros ir prie didelės bananų kekės. Taip St. Petersburg Sunken Gardens garsina savo prekes.

vadinami Castro partijos žmonės) stengiasi savo "idėjos" sėklas pasėti mažų vaikų, ypač mokyklų mokinių galvose. Pirmiausia, ką Kubos vaikas, atėjęs į pradžios mokyklą, turi išmokyti, jis turi atmintinai iškalėti ir įsidėti informacijas apie penkias Kubos komunistų valdžios organizacijas, kurios kontroliuoja visą Kubos gyvenimą. Tos organizacijos pagal savo "hierarchijos" laipsnį yra:

- 1) RGK (CDR) — tai yra liaudies policijos bloko komitetas;
- 2) Partido comunista (Kubos komunistų partija);
- 3) Kubos moterų federacija, kuriai vadovauja Raulo Castro žmona;
- 4) Komjaunuolių sąjunga (U. J. C.), ir
- 5) Kubos pionierių sąjunga,

tai yra organizacija vaikams nuo 8 iki 18 metų.

Visi mokyklų vadovėliai ir skaitymų knygos yra perrašytos, naujai perspausdintos, perdirbta Kubos istorija ir iš jos išmesti visi Kubos tautiniai didvyriai, kaip Jose Marti, Antonio Maceo ir kiti, suniekinti visi demokratiniai idealai. Visa tai yra nebe naujiena, o tik kopija, taip komunistai daro Lietuvoje ir visur, kur apšėda kraštą. Bet kastroitai turi ir grynai savo išradimą, tai vaikų iš tėvų "išnuomojimą", sudarant tarp valdžios ir tėvų "kontraktą", kuriuo valdžia perima tėvų pareigas ir vaikus augina bei auklėja nebe tėvai, o valdžia. Tuoj "kontraktu" tėvams pažadama, kad valdžia vaikais "rūpinsis", duos jiems išmokslinimą ir ateitį (karjerą), užtat vaikai turės mokytis ir pildyti nurodymus kaip valdžia nurodys, o užaugę turės dirbti valdžios skirtą darbą ir niekuomet neapleisti Kubos. Kadangi Kuboje nei tokių mokyklų, nei tokių pasiruošimų nėra, tai tokius vaikus pradžioje šimtais, dabar jau tūkstančiais siunčia iš Kubos į Maskvą, kaikuriuos net į Kiniją, kur juos išmoksline, indoktrinuoja, ištreniruoja ir paruošia šimtaprocentiniais komunistais...

Kuomet visi Kubos vaikai bus išauklėti Maskvoje ir Pekinge, Castro nebebus reikalingas komunistų importo ir dings gera proga geriems ne kubiečiams komunistams patekti į rojų, kurs čia pat, už 90 mylių, ko ne ranka pasiekiamas. Bridgeporto "Vilnies" štabistams ir jų kerпамoms kvailoms avims verta pagalvoti ir nedelsiant užrašyti. Mainais į kubiečius.

J. Pr.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIULIS

Siūlome geriausios rūšies Montello, Rock of Ages arba importuoto granito paminklus. Turime įvairiausių formų, dydžių ir kainų. Padarysime toki paminklą, kokio jūs pageidaujate, ir nuvešime jį į bet kurias kapines. Mūsų paminklų pavyzdžius galite pamatyti dideliame kieme, esančiame prieš Lietuvių Tautines kapines. Ten kasdien rasite mūsų atstovą

ANTANĄ TAMKEVIČIŲ

8200 SO. KEAN AVENUE

Tel.: GLOBE 8-0688

Vakarais galima su juo susižinoti namuose

7241 So. Troy St. — Tel.: WA 5-6326

PSICHOLOGIJOS PATARĖJAS

Paremtas pedagogų psichologų mokslinių tyrinėjimų duomenimis
Redaguoja Med. Daktaras Jonas Adomavičius,
Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugijos, Inc. — Alvudo atstovas

VAIKO NETVARKINGUMO TIKROS ŠAKNYS

Netvarkingi vaikai — mūsų visu, o ne vien jų motinų negeistino elgesio išdava.

Psichiatrė Stella Chess, M. D.
New York Medical College profesorė

Praeityje ir dabr žmonės labai mėgsta daug neteisėtų prikalbėti, nes jie kartais neteisingai galvoja. Reikia apsišviesti šią dieną medicinos ir psichologijos mokslo šviesa ir ganėtinai sužmoniskėt, kad pajėgtume da dalykus atlikti: 1. iš žmogaus apkalbėjimo sau malonumo neapturėt; 2. neteisingas kalbas neskleist.

Iki šiol tulos motinos būdavo labai skaudžiai neteisingai stariudžiamos: jos ir tik jos vienos buvo kaltinamos dėl netvarkingos jų vaikų elgsenos. Šiandien jau galima tvarkingas motinas paguosti: ne vien netvarkingos motinos elgesys esti kaltas dėl jos vaiko netikusio elgesio. Taip guodė brandžias motinas psichologinę tiesą sakydama psichiatrė gyd. S. Chess šioj savaitėj vykstančiame amerikiečių vaikų ligų gydytojų — American Academy of Pediatrics — metiniame suvažiavime, Palmer House, Chicagoje. Čia suglaustai perduosime tos gydytojos Chess paskaitos mintis. Ji minėtame suvažiavime gydytojams aiškino, kad neteisinga yra kaltinti vien motiną dėl vaiko netvarkingo elgesio. Pagal ją, netiesa yra, kad vien motinos nesveiki elgesiai išaugina vaiko netvarkingam elgesiui šaknis.

Ne vien motiną kaltinkim dėl neteisingo jos vaiko elgesio

Neteisingas yra posakis, būk Vytuko motiną apklausus, sužinosime visas jo netvarkingo elgesio priežastis. Šitai neteisingai iki šiol vaikų ligų gydytojams elgiantis, pagal gyd. Chess, buvo padaryta motinoms daug neužtarnautos skriaudos. Mat, iki šiol tikrovės neaprepiami gydytojai apkaltino daugelį motinų neteisingai. Jie jas susirgindino dėl to, kad jie jas vienas kaltino dėl jų vaikų netikusios elgsenos. Dėl tokio gydytojų neteisingo elgesio tūlos motinos pasijuto nusikaltusios dėl vien savo nemokėjimo ir nesugebėjimo savus vaikus auklėjant. Dėl to gavosi dviguba žala: 1. Pasprukdavo tikras kaltininkas (spauda, radio, TV, kaimynai, draugai, mokykla, bažnyčia...) dėl vaiko netikusios elgsenos nepastebėtas ir nedavus progos jam tvarkytis; 2. neteisingai būdavo skriaudžiama motina.

Gyd. Chess minėtame suvažiavime pranešė apie 136 vaikų elgesio mediciniško stebėjimo davinius paskutiniam dešimtmetyje (nuo 1956 metų) atliktus ir toliau tęsimus. Tų 136 vaikų elgesiai buvo gydytojų stebini nuo pirmųjų tų vaikų amžiaus metų.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, NOVEMBER 20, 1965

Net 39 vaikai iš 136 įvairiopa nesveikai elgėsi

Mokslškai stebint 136 vaikus jau pirmame jų amžiaus dešimtmetyje pastebėta, kad net 39 jų pradėjo nesveikai elgtis. Tų vaikų netvarkingumas pasireiškė septyniaropai netvarkingais elgesiais: 1. Staigus įniršimas, — kaprizinimasis. 2. Užsipuolantis vaiko elgesys — agresija. 3. Netvarkingi įpročiai. 4. Baimingumas. 5. Sunkus mokymasis. 6. Nepajėgumas žaisti su kitais vaikais. 7. Nepakankamai normalus savo teisių gynimas.

Aplinka įvairiopa skaudina jautresnius vaikus

Neteisingai skelbia tuli vaikų auklėtojai tvirtindami, kad tik tulam — jų sistemos vaikų darželyje išaugs tvarkingi vaikai, čia pat į tą darželį nepriimdami netvarkingai besielgiančių vaikų, tarsi liginės turėtų būti vien sveikiems, ar bažnyčios vien šventiems žmonėms skirtos. Minėtai neteisingai besielgiai auklėtojai nepriima į savus darželius tų vaikų, kurių tėvai netvarkingai elgias. Žinoma, tada jie turi lengvą darbą su tvarkingų tėvų tvarkingais vaikais. Visai kitas reikalas būtų, jei būtų imama tvarkyti neleistinai besielgiančių vaikų reikalus iš pagrindų. Čia reiktų rūpintis ne vien vaiku, bet ir vaiko namais, kaimynais, mokykla bei visu žmonių socialiniu gyvenimu. Blogai besielgiantį vaiką tvarkyt — tai tas pats, ką jo visą aplinką gerint, o ne vien jam kelioms valandoms tokią suteikt. Tai sunkus darbas — jo ne visi griežtas už tai. Kiti net tokį darbą dirbančiuosius mėgina pajaukti Trečio Kaimo vaidinimuose — yra, mat, tokių, kurie už tokius juokus pinigų moka, patys save pažeminimui, tabakai ir svaigalams išstatydami. Taip ir pasitvirtina prof. Žilėvičiaus tiesa kadaise Norai Gugienei pasakytą, kad muzika turi eiti pas žmogų, o nereikalauti, kad žmogus eitų pas ją, nes žmogus nepajėgia savo brandos pradžioje muzikos įvertinti. Taip nepajėgiama dar asmenybe nesubrendus įvertinti sveikatos, psichologinės tiesos bei pedagogikos. Reikia šias tiesas nešti žmonėms per didelius vargus — palengva žmonės šviesis ir bręs — tada jie pajėgs savus gelbėtojus gerbti, o ne iš jų juoktis. Juokas iš gėrio — tai juokas iš savęs, tai karčiamos juokas.

Vaiką aplinka įtakoja visą laiką — visas 24 valandas paroje. Todėl jis reikia visą laiką globoti reikiama. Už tai negalima vaiko palikti gatvės globai, pasitenkinti tik nuo darbo fabrike

grįžus su juo užsiėmimu. Vaiko pagimdymas mus įpareigoja jo nezalet — tai žmogūdystė toks vaiko dvasios žalojimas jį be globos paliekant, ir gausiai žaliukų susirenkant. Bet ši kalba tik brandiems žmonėms sprantama. O pastarieji vaikus globoja reikiama. Tiesos žodis nepasiekia nebrandžių gimdytojų. Užtai ir sukas vaikų dvasios gniužimo ratas — jis ir suksis tol mūsų vaikų asmenybės gniužindamas, kol visi gimdytojai bent būtino minimumo atsiėks savo asmenybės subrendime. Čia vien kūno su protu sveikatos negana.

Dabar visiems jau paaiškės, kad nepakankamai padės vaikui tvarkytis net geriausias vaikų darželis, jei vien jam vienam pavesime vaiką ugdyt, o savus ir kaimynų elgesius paliksime nesutvarkytus. Vaikai mokosi žmonėmis tapti ne tik darželiuose, bet ir visoje susiduriamoje aplinkoje. Iš čia aiški žala matosi mūsų girtavimo prie iš anksto užsisakytų staliukų, nors tas girtavimas būtų ir labdarai bei pedagogikai remti skiriamas. Nė vienas geras tikslas dar brandžiam žmogui nepateisino nesveikų priemonių. Nėra vaikų auklėjimo ir toje auklėjimo įstaigoje, kur vieni suaugusieji kitus už nieką laiko. Už tai visi lietuviai turime turėti budrias ausis ir žvalias akis — tik tikrą pinigą reikia pajėgti už pinigą laikyti. Tada tik mūsų tarpe liausis bet kokia apgavystė, įskaitant ir pedagogiką. Tad brėskime specialistų padėdami į pilnutinius žmones — tada suprasime ir tą supratimą įgyvendinti pajėgsime, kad vaikui reikia paroje 24 valandų tinkamo gyvenimo. Tik tada vaikas pajėgs žmonišku, nors savam charakteriui atitinkamu žmogum išaugti.

Tėvai yra tik vienas vaiko įsitempimui veiksnys

Vaikus ginti reikia nuo netinkamo elgesio, saugot tinkamas sąlygas sudarant ne tik vaiko namuose, kieme, gatvėj, bet ir spaudoj bei televizijoje ar bet kokioj draugystėj.

Gyd. Chess nuo 1956 metų atlikdama 136 vaikų elgesio šiuo dieną vaiko psichologijos mokslui atsakančius stebėjimus, tvirtina, kad vaiko elgesys sutrinka tada, kai savito temperamento vaiką įvairūs aplinkos veiksniai priverčia įtempti (put under stress). Tai yra tik vienas vaiko įtampos veiksnys. Šalia tėvų vaikų įtakoja dar sekantieji veiksniai: 1. Mokykla. 2. Kaimynų vaikai. 3. Bažnyčia. 4. Ypatingi stoviai: smegenų sužalojimas ir kitų kūno dalių sužalojimai.

Todėl neklyskime ir kitų neklaidinkime daugiau — nuvedę vaikus į vaikų darželį nemanykime, kad mūsų darbas vaikų aklėjime jau padarytas ir mes galime, kaip anodvi Marquette Parko ponitės - plepūtės, paprastos moteriškės — tik gerai uždirbančių vyrų žmonos būdamos viena kitą tarnaitėmis pravardžiuoti ir po teismus dėl to trankyti. Už tai visiems visiems — nė vieno neišskiriant — reikia pradėti bręsti, kad pa-

jėgtume tapti gerai besielgiančiais žmonėmis. Tik tada mums žaliukai bus tarnai, o ne mes jiems vergausime visai nužmonėdami.

Neramūs kūdikis — vaikui pakenkimo išdava

Gyd. Chess savo paskaitoj gydytojams minėtame suvažiavime pasakė pavyzdį, kaip tam tikro temperamento vaikas reaguoja į perstiprius jam jaudinimus (stressful situations). Ji minėtame pediatrų suvažiavime prisiminė apie neramius kūdikius — difficult infants. Tokie vaikai penkeriopa nerimsta: 1. Nereguliariai miega ir valgo. 2. Pamažu pradeda pamėgti naujus valgius. 3. Naujai tvarkai prisitaiko tik per ilgesnį laiką. 4. Dažnai ir garsiai verkia. 5. Garsiai juokiasi, tai būdinga jiems.

Reikia kiekvieną vaiką auginti atsakančiai jo temperamentui

Tam tikro temperamento vaikas įgauna skirtingą įtampą tada, kai jam reikia taikytis prie gyvenimo taisyklių šeimoje, mokykloje ir bendraujant su kitais vaikais. Čia reikia tėvams supratimo ir pajėgumo, kad reikiama būtų galima vaiką išmokinti reikiamų gyvenimo taisyklių. Tada vaikui gyventi darsi malonumas — jis dirba lengvai, nuolat ir energingai. O kiek čia žalos įneša bet kurio suaugusio nebranda! Vienaip kalbą, o kitaip besielgiai tėvai, kaimynai, mokytojai, kunigai, gydytojai ir visi kiti nieko gero vaikui nesuteiks. Pvz., (Nukelta į 7 psl.)

ARTEJANČIOMS ŠVENTĖMS

EXPRESS

MAISTO SIUNTINIAI

I LIETUVA

GERIAUSIAS AMERIKONISKAS MAISTAS GREIČIAUSIAI

IR GARANTUOTAI PRISTATOMAS ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS UŽSAKYKITE DABAR.

Ekonomiškas siuntinys 501 — \$19.50

Brutto svoris — 22 svarai. 7 svarai kvietinių miltų, 4½ sv. ryžių, 4½ sv. cukraus, 2¼ sv. monų kruopų, 2¼ sv. džiovintų maišytų vaisių.

Ekonomiškas siuntinys 516 \$34.90

Brutto svoris — 44 svarai 20 sv. kvietinių miltų, 4½ sv. ryžių, 4½ sv. cukraus, 4½ sv. monų kruopų, 4½ sv. makaronų, 4½ sv. rūkytų lašinių.

Prašykite veltui gaunamų katalogų su daugiau įvairių siuntinių pavyzdžiais.

Šimtai įvairiausių maisto siuntinių pasirinkimui.

PINIGŲ I LIETUVA

siuntimas pilnai garantuotas. Pristatomi per dvi savaites be jokių atskaitymų. Gaunate gavo pasirašytą kvitą.

Tarifas: 9 rubliai — \$10.00
Persiuntimas: iki \$30.00 — \$2.75

Naujas žemiausias tarifas.

Nemokėkite brangiau

iki \$50 — \$2.75,

virš \$50 iki \$100 — \$3.50,

virš \$100 iki \$300 — \$5.00.

Prašykite veltui gaunamų katalogų su didžiausiu pasirinkimu dovanų siuntimui I Lietuvą.

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street

New York, N. Y. 10010

1966 METŲ KELEIVIO KALENDORIUS

Ateinančių metų "Keleivio" kalendorius išėjo laiku. Paprastai jis pavėluodavo. Bet ir pavėluotas būdavo iki vieno išperkamos. Taip jis vertinamas. O skaitytojo jis mėgiamas todėl, kad įvairiais rūpimais klausimais visada atsiliepia trumpai, ryškiai, visiems suprantama kalba, nors rašoma kaip kada sunkiai "įkandamais" klausimais. Turinys jo įvairus.

Šiais metais gerokai pamarginas, eilėmis. Pirmoj vietoj įdėta Vorkutos daina. Vykusi, daug sakanti protui ir širdžiai daina. Kitos eilės šių mirusių ir dar tebegyvenančių autorių: J. Baltrušaičio, Balio Sruogos, J. Tysliavos, A. Giedraičio, B. Brazdžionio, K. Jakubėno, Gr. Tulauskaitės, Adomo Jakšto, Petro Babicko ir kitų.

Pasigendama Stepo Strazdo eilių, buvusio ilgamečio "Keleivio" bendradarbio, 1962 m. sausio 8 d. mirusio Bostone. O tarp jo seniau rašytų eilių Kovoje, Naujoje Gadynėje, Naujienose, Vienybėj, Keleivy ir kitur pasitaiko gerų dalykų, kurie pritikę bendram "Keleivio" kalendoriaus turiniui.

Straipsniukai yra šie: Ar bus pasiektas mėnulis, Vasario 16 gimnazijos rūmai, Įdomi Vilniaus senovė, Kaip rašyti Dievą, Kaip buvo vagiamos merginos Lietuvoj, Kaip rusai atrado Aliaską, Kaip rusai prarado Aliaską, Kodėl vyrai pameta šeimas, Kaip žmonės išmoko kalbėti, Civilizacija su nuodais, Kur veda progresas, Hitleris buvo nušautas, Ką mums duos "medicare" ir kita. Tiek medžiagos sudėti kartu su kalendorium į 64 puslapius, — tai yra daug. Tai ir nenuostabu, kad kai kurie straipsniukai tik paličia įvairius klausimus, juos tik primena, bet neišnagrinėja. Šių metų "Keleivio" kalendoriaus turinys liesesnis.

Daug rašyta, daug kalbėta, ginčytasi gyventojų medicinos aprūpinimo klausimu. Ir tai ne per vienus metus. Galop susilaukta vadinamojo "Medicare" įstatymo. Į tai atsiliopė ir "Keleivio" kalendorius.

Kad pats tas įstatymas nėra vykęs, reikalaujamas daug išaiškinimų, ginčytis netenka. Gal tiek atleista, kad tai pirmas žingsnis į platesnį socialinį draudimą sveikatos aprūpinimo srityj ir tai įvairių nuolaidų pasėkoj priimtas. Prieš tokio įstatymo sumanymą atkakliai kovojo ne

vien tik gydytojų dalis su jų organizacija priešaky. Ir tos kovos reikalui viešai skyrė milžiniškas pinigų sumas. Gydytojus toje kovoje rėmė ir palaikė komercinės gyvybės draudimo bendrovės.

Keleivio kalendoriaus strp. Ką mums duos "medicare" autorius pirma turėjo nušviesti, kokioje susidariusioje aplinkoje buvo priimtas tas painus įstatymas, tik paskui reikėjo pastebėti, kas yra neigiamo ar nesuprantamo tame įstatyme. O dabar iš karto tas įstatymas pultas, lyg norėta ne tiesioginiai aplamai pasisakyti prieš socialinį draudimą.

Socialinis draudimas plačiai yra išvystytas visose kultūringose, demokratiškai besitvarkančiose valstybėse. Ir jų gyventojai randa, kad tai yra gerai. Ana, Anglijos konservatoriai ir būdami valdžioje nedrįso panaikinti darbiečių įgyvendintus visiems prieinamus ir nemokamas mediciniškos pagalbos. Šiuo požiūriu JAV toli yra atsilikusios.

Senatvės susilaukę žmonės dažniau susergera ir yra reikalingi įvairios mediciniškos pagalbos. Jų ir uždariai sumažėja; o kas išeina į pensiją, tie turi labai susivaržyti, kad iš gaunamos pensijos galėtų pragyventi. Ligos atveju ne visiems liginės ir net gydytojai prieinami.

Ir štai "Medicare" įstatymu numatyta apdrausti pensininkus ir iš jų pačių surinkto nario mokesčio \$3 per mėnesį... Tai nerimta. Todėl ir numatyta medicinos pagalba labai siauroka ir ta pati įstatymu reikiama neganėtinai paryškinta.

Socialinis draudimas todėl ir vadinasi socialiniu-visuomeniniu, kad iš platesnių dirbančių gyventojų sluoksnių, ir tai nuo jų darbo pradžios, surinktų tam reikalui numatytas lėšas ir tiek pat turi mokėti darbdaviai, kiek apdraustieji inėša. O taip pat ir valstybė turi ateiti su savo pagalba.

Dirbantysis - samdinys dirba visos visuomenės gėriui, o taip pat ir valstybės naudai. Todėl tiek darbdaviai, tiek valstybė privalo teisingumo sumetimais pasirūpinti dirbančiojo sveikata.

Jau nuo seniau darbininkų sąjūdis kartu su visa pažangia-

(Tęsinys 8-me psl.)

NELAUKITE — RYTOJ GALI BŪTI PERVERLUI

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, INC.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

American Bonding	Manhattan Fire & Marine
American Indemnity	Mercury Mutual
Casualty Mutual	Monarch
Fidelity & Deposit	National Union
Fire and Casualty of Conn.	New York Fire
LaSalle Casualty	Security Insurance
Gibraltar Insurance	United States Fire
The Hanover	Universal Insurance
Highway Insurance	Western Fire & Casualty
The Home	California Life
Interstate	

PSICHOLOGIJOS ...

(atkelta iš 6 pusl.)

toks mediciniškas tvirtinimas, kad cigaretė išplečia plaučius iki nepajėgumo žmogui pereit nedūstant per kambarį, nieko nepadės žmogui, kai jis savo skaitomaj spaudoj nuolat matys cigarečių atvaizdus. (Ačiū čia Naujienoms savą kultūrinį priedą niekada nesutepusioms šitokia nesveikata!).

Ne vien tėvai vaikus tvirkina

Savais moksliskais vaikų stebėjimais pasiremdama gyd. Chess pranešė gydytojams mintame pediatrij suvažiavime, kad netvarkingai besielgiančių vaikų tėvai nieko iš esmės nesiiskiria nuo kitų tėvų. Ši gydytoja taip pat nepastebėjo, kad tėvai sukeltų pas vaikus jų temperamentų savitumus.

Pagal gyd. Chess, neteisingai elgėsi iki šiol vaikų gydytojai tais atvejais, kai jie prileido, kad menamai vaiko neteisingas elgesys yra vien tik motinos nesugebėjimas jį auklėti. Už tai neteisingai jie koncentruodavo vaiko netikusių elgesių diagnostavimą ir gydymą vien tik į motinos elgesį.

Tvarkykime vaiką ir tėvams vadovaukime savų vaikų tvarkyme

Gyd. Chess skatino savo pranešime gydytojus kreipti dėmesį į du dalykus: 1. Į atydų ištyrimą netvarkingai besielgiančių vaikų; 2. Į kiekvienam vaikui būdingų — jo įtampą didinančių veiknių susekimą ir jų pašalinimą.

Šitas žinias tėvai turi įsigyti.

Tada jie žinos, kaip pritaikyt atskiram vaikui savitą gyvenimą, tada tas vaikas pajėgs sveikiau vystytis.

Suprantama, kad jausmais ligūstam tėvui — motinai jokie mokslai nepadės; tokie tėvai savus vaikus žalos tol, kol patys tėvai jausmais susitvarkys. Pvz., toks motinos elgesys, pačiai prie kampo gatvės stovint ir siūčiant savo šešiametį į kaimyno darželį gėlių jos vardinėms paskinti, negavus iš kaimyno sutikimo tokiam elgesiui. Vėliau tokia teisinasi: — "Vaikas dar mažas — kiek jis ten tų gėlių nudraskė... nėra ko čia jaudintis..." O ar ne panašiai nesijaudina kita motina, kai jos šešiametis cigaretę burnon kiša, ar stiklėlį lenkia... kiek ten nesveiko juoko geriantiems ir rūkantiems esti... Bet netrukus tas anų liguistas juokas į graudžias ašaras virsta.

Už tai visiems, ypač tėvams reikia kuogreičiausiai jausmais sustiprėti, kad pajėgtume savus vaikus sveikus ne tik gydyt, bet ir gydytojams vadovaujant, šviestis vaikų savitam ugdymui. Šituose reikaluose šių dienų mokslo šviesą pasisavinę gydytojai yra tėvams ir vaikams sėkmingiausi patarėjai.

ŠALTINIS: Stella Chess, M. D. Paskaita American Academy of Pediatrics metiniame suvažiavime Palmer House, Chicago, 10. 24. 1965.

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Ryšium su artėjančiomis šventėmis, laikas pagalvoti apie pasiuntimą siuntinio — dovanų savo giminėms U.S.S.R.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientu patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

• NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
• NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 West 14th St.	CH 3-3005
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue	EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue	DI 5-6808
• ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street	CH 9-6245
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
• SOUTH BOSTON 27, Mass. — 327 West Broadway	AN 8-0068
• BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
• CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
• Detroit, Mich. — 7300 Michigan Avenue	VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2256
• HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	GL 7-1575
• HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030, 246-0215	
• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave.	ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue	RI 3-0440
• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street	FO 3-8569
• NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue	BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue	LO 2-1446
• PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street	MU 4-4619
• PASSAIC N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
• PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave.	PO 5-5892
• PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street	FI 6-1577
• WATERBURY Conn. — 6 John Street	PL 6-6766
• WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street	SW 8-2866
• YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave	GR 6-2781

VINGIUOTAI SPAUDOS TAKELIAIS

Šių metų "Naujienu" antroje dalyje numeris 782 buvo patalpintas p. J. Pr. straipsnis: — "Jagomastų šeimos išžudymas". Straipsnio autorius aprašo Jagomastų šeimos lietuvišką veiklą M. Lietuvoje ir jų sušaudymą Vilniuje. Įdomiai perskaičiau ir, remdamasis Jono Normanto spaudoje paskelbtomis žiniomis, noriu truputį paryškinti.

Endzius Jagomastas (tėvas) buvo gimęs 1868 m. kovo 22 d. Trakininkuose. Jam dar mažam esant vokiečių kolonistai užmušė jo tėvą. E. Jagomastas Tilžėje knygų ir laikraščių spausdinimo darbo pradėjo mokytis Mauderodės spaustuvėje. Tai buvo apsukrus jaunuolis, kurį pažinojo daugelis knygnešių. Buvo stipraus kūno sudėjimo, energingas ir turėjo gražią išvaizdą. Tai ir karinę priverolę atliekant buvo paskirtas į ypatingai rinktinių vyrų dalinį — vokiečių kaizerio apsaugos gvardiją. Vedė ūkininko dukrą lietuvaitę Jurgaitę. Įsigijo nuosavą spaustuvę, kurią pavadino Lithuania vardu. Užaugino 3 sūnus ir vieną dukterį. Vienas iš jo sūnų, vardu Emilis, nežiūrėdamas draudimo, iš didelės meilės vedė vokiekaitę. Tėvas visa tai labai skaudžiai pergyveno ir vengdavo net jį prisiminti. Emilis irgi turėjo spaustuvę ir gyveno kur tai netoli Karaliaučiaus. Jo likimas nežinomas.

Onos Jagomastaitės vyras Emilis Meklenburgeris, gimimu buvo lietuvis. Jis buvo sąmoningos lietuvaitės Vilmantaitės ir vokiečio Meklenburgerio sūnus. Vėliau, jis pasivadino motinos pavarde — Vilmantas. Visi jo nuopelnai, atlikti lietuvių tautai, laikytini atlikti lietuvių, o ne sulietuvėjusio vokiečio.

Karaliaučiaus archyvuose ir muziejuose buvo surinkta daug medžiagos, įrodančios buvusį Rytprūsių lietuviškumą nuo seniausių laikų. Ir tas lietuviškumas dar iki imperijos pradininko Bismarko laikų aiškiai buvo matomas viešame gyvenime. Vokiečiai, kurdami imperiją pradėjo šalinti iš gyvenimo visas kitas kalbas, palikdami vien tik vokiečių kalbą. Bet istorinių dokumentų dar jų neklastojo ir nenaikino. Tai dabar žvilgterkime kaip E. Vilmantas iš Karaliaučiaus muziejų išnešė daug istorinės medžiagos. Tuo klausimu J. Normantas rašo:

"... Emiliui Vilmantui, susibčiuliavus su Karaliaučiaus muziejų ir archyvų atitinkamais tarnautojais, buvo leista matyti Prūsijos Kunigaikštijos administraciniam reikalams išleistas knygas lietuvių kalba, kaip įstatymų, potvarkių, teismo statutų ir kt. Su jomis susipažinęs, pasiryžo bent kai kurias iš jų pargabenti į Lietuvos universitetą mūsų jauniems ir seniems istorikams panaudoti kaip ginklą prieš vokiečių įrodinėjimus, kad Rytprūsiuose gyvena lietuviai nesą vietiniai, o atėjūnai iš Žemaitijos".

"Paperkamiesiems tarnauto-

jams sumokėjęs ne mažą sumą ir išsirinkęs kai kurių metų leidinius, dar turėjęs daug dienų laukti tinkamos progos pirkinį išnešti. Nepaperkamųjų nepastebėtas tai atlikęs, buvęs labai laimingas".

"Atsigabėjęs į Vilnių tą brangią istorinę medžiagą, žadėjo universitetui padovanoti. Nežinau koks likimas Karaliaučiaus muziejų ir archyvų. Jei jie neišliko, tai gal ir teisininkas Parkklis, okupuotoje Lietuvoje rašydamas apie Mažąją Lietuvą, naudojosi tik Vilmanto dovana".

Naudotasi: "Mūsų Pastogė", 1964 m. Nr. 36.

"Naujienu" antroje dalyje Nr. 779 p. B. Klovas baigė savo straipsnį "Pabaltijo valstybės didžiųjų karo metų žaidime". Man labiausiai įstrigo į mintį Churchillio kelionė į Maskvą ir susitarimas su Stalinu dėl anglų ir sovietų politinės įtakos Balkanuose procentais. Todėl jis man įstrigo, kad tą visą veiksmą teko ir man matyti. Tik, žinoma, ne Maskvoje, o anglų televizijoje.

Anglijos BBC-1 televizijoje jau kuris laikas rodomas serijinis tęsinys, pavadintas: — "Winston Churchill — The Valiant Years". Labai buvo gražus sutapimas. Šių metų spalio 5 d. gavau virš minėtą "Naujienu" numerį, kurį perskaitęs nuėjau valgyti vakarienes. Žiūriu, rodoma serija iš Churchillio gyvenimo, ir eina kalba apie tą procentinį raštelį. Pasakė metus, dieną ir parodė Churchillio susitikimą su Stalinu Maskvoje. Vėliau buvo parodyta ir procentinio raštelio įteikimo scena. Duodama suprasti, kad vienoje pusėje stalo sėdi Stalinas, o kitoje — žmonių nematyti, tik veikia

Chu Pong pašlaitėse vyko smarkios kovos su komunistais. Prieš tris dienas puolė amerikiečių užimtas pozicijas. Sužeistas JAV kareivis sėdi ant tuščių amunicijos dėžių. JAV kariai nesirengia trauktis iš išlaisvintų Vietnamo pozicijų.

didžiulės veiksmą atliekančios rankos. Churchillinė ranka paduoda raštelį. Jį paima stalininė ranka ir po kiek laiko tą patį ranka ant to raštelio su cheminiu pašaliniu nuo viršutinio dešinio kampo, išstrižai žemyn į kairę pusę nurėžia stambų brūkšnį. Raštelis grąžinamas churchillinei rankai, kuri jį pusiau sulenkia ir norėdama sudeginti, prikiša prie storo peleninėje rūkstančio cigaro. Tuo momentu iš Stalino pusės pasigirsta balsas, prašantis nesunaikinti tą raštelį. Churchillinė ranka dar kartą tą raštelį sulenkia ir įdeda į kišenių. Ir tuo baigiasi veiksmo scena.

V. Vytenietis

1966 METU...

(Atkelta iš 7-to psl.)

ja visuomene kovojo ir tebekovoja dėl įgyvendinimo pilnutinio socialinio apdraudimo — ligos atveju, senatvės, nelaimei ištikus, nuo invalidumo bei nedarbo.

Straipsnio autorius prasčiokiškai apskaičiuoja, jei apdraustasis pradės draudimo mokesčius mokėti sulaukęs 20 metų, tai jei sulaukęs 65 metų amžiaus mirs, "valdžia bus gavusi iš jo \$33,561.00". Visų pirma ne valdžia tuos mokesčius gaus, bet socialinio draudimo fondas. Ir iš to fondo lėšos vartojamos tik tam reikalui, tai yra medicinos pagelbai. Čia ir glūdi socialinio draudimo esmė ir teisingumas, dėl kurio šviesių asmenybių jau iš seno kovojama.

O kaip su draudimu nuo ugnies? Jei namas nesudega, pasenęs nugriaunamas, ar apsidraudęs gauna atgal savo įnašus už draudimą? O taip pat ir su komerciniu gyvybės draudimu, — jei tik apsidraudęs nuo ligų ar įmokėtas pinigų sumas gauna atgal, jei nesusergęs numiršta? ...

Komercinio draudimo šeiminkais yra tie, kurie į tą draudimo biznį sudėjo savo kapitalus. Gi socialinio draudimo šeiminkais yra patys apdraustieji per savo atstovus, ir dar valstybės priežiūra iš šalies.

Komerciniam draudimui pirmoj eilėj rūpi pelnas ir tiek apdraustoj aprūpinimas, kiek tas reikalinga paties biznio reklamai.

Socialinio draudimo pagrindiniu tikslu apdraustųjų sveikatos aprūpinimas ir sveikatos apsauga.

Galta, kad strp. Ką mums duos "medicare" autorius apie tą taip opų ir kartu įdomų klausimą pasisakė apgraišomis, lyg būtų socialinio draudimo priešas.

J. Vlks.

DAGYS

Keks iš mielas (bronzos)